

Úvodná báseň

Je to tu a je to tak,
musíme si zobrať frač.
Veľká je to udalosť,
zábavy tu bude dosť.

Časopis nám vychádza,
srandu si v ňom nachádza,
každý kto ho číta.
Všetko sa mu sčíta.

Čítaj stránky, hltaj okom,
počítač, ten nechaj bokom
Dozvieš sa tu fúru vecí.
Interview? To vieme všetci.

No a o čom? O svetluškách,
o svetielkujú muškách.
Rekordy a iné veci.
Zvieratká poznáme všetci.

Šport, vtipy aj básne,
bude to tu krásne.
Do života školy,
pozrieť sme sa boli.

Kvíz a ankety,
zaujímavé úlety.
Naši maskoty tiež
pozrieť sa na nich smieš.

Angelko je 'nezletilý',
vtipný, rýchly, celkom milý.
Angelina krásna,
milá, múdra, šťastná.

Obrázky a tajničky,
malé ako ručičky.
No tak čítaj stále.
Stránky nie sú malé.

nezletilý- neploletý

Žužu

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

Educate –zdokonalenie sa v anglickom jazyku

Projekt EDUCATE

Pred jarnými prázdninami sa žiaci piateho ročníka stretli s projektom EDUCATE. Tento nezvyčajný projekt sa konal od 16.2 do 20.2 a jeho účelom bolo obohatiť piatakov o anglickú slovnú zásobu. Počas týždňa sa v rozličných triedach vystriedali študentky Valerie a Ezge. Pomocou prezentácii nám predstavovali zvyky v ich krajinách, tradičné jedlá, osobnosti a miestnu literatúru. Viac o nich sa dozviete v krátkom interview.

Žužu

Inteviu s lektormi z iných krajín

Ako sa voláte?(priezvisko)

V:Valeria Perevertova

E: Ezgi Carkurtason

Aké je vaše obľúbené jedlo?

V:Pizza

E:Jahňací špíz

Odkiaľ ste?

V:Ukrajina

E: Turecko

Aké je vaše obľúbené zviera?

V:Mačka

E:Pes

Čo študujete?

V:Žurnalistiku

E:Právo

Čo vás oslovilo na Slovensku?

V:Horalka

E:Bryndzové halušky

What is your name? (surname)

V: Valeria Perevertova

E: Ezgi Cankurtason

Where are you from?

V: Ukraine

E: Turkey

What do you study?

V: journalistic

E: low

What is your favourite food?

V: pizza

E: kuzu şiş

What is your favourite animal?

V: cat

E: dog

What is the best of Slovakia?

V: horalka

E: halušky

Amosov deň

Ján Amos Komenský sa narodil 28. Marca v roku 1592 na Východnej Morave. Zomrel 15. novembra 1670 v Amsterdame. Komenského teória bola, že škola by mala byť miestom, kde učitelia budú k deťom zhovievaví a budú ku nim pristupovať s láskou a pochopením a budú schopní im odpustiť malé žarty a priestupky. Ďalej by mala žiakov prilákať k učeniu hravou formou.

28. marca si ho pripomíname formou výučby starších žiakov, ktorí v tento deň učia našich mladších spolužiakov na prvom stupni. Hoci nemajú pedagogické skúsenosti deti im rozumejú. Starší žiaci si pripravili: hodiny matematiky, slovenčiny, hudobnej a telesnej výchovy atď.

Počas dňa 27.3. 2015 na **53 vyučovacích hodinách sa stalo 198 detí učiteľmi.**

Fotografie a ďakovné listy si môžete pozrieť na web stránke našej školy.

TRIEDNY VÝLET – 8.C

V sobotu 28.3 2015 sme sa zúčastnili na výlete autobusom do okolia Michaloviec, kde sme pozorovali vtáky, ktoré sa vracali z teplých krajín a pokračovali v migrácii do Fínska. Vystúpili sme v dedine blízkej Senianských Rybníkov. Počas našej túry sme zažili mnoho zmiešaných zážitkov ako napríklad: Akcia MIX zjeme všetko čo máme

-zapadnuté botasky do močariny

-prehliadka rekonštruovaného kaštieľa

-jedenie rýb pečených horúcim vzduchom ohniska napichnutých na paliciach

Pozorovali sme vtáky ďalekohľadmi, ale aj z vyvýšených drevených pozorovateľní. Neboli viditeľné voľným okom, ale z ďalekohľadu sme ich videli vo veľkých hájoch a krdľoch ako sa zlietali. Do večera ich priletelo asi tisíc.

V minulých rokoch ich bolo viac, ale teraz majú menej vhodnej potravy. Ku večeru sme prišli ku kaštieľu, kde nás čakali rôzne atrakcie. Strieľanie z luku, kováčstvo. Tento výlet nám dal mnoho zážitkov, na ktoré tak rýchlo nezabudneme. Akcia- Víťanie žeriavov popolavých organizovaná Slovenskou ornitologickou spoločnosťou ku Dňu vtákov .

Laura Badová, 8.C

Slovenská sporiteľňa alebo ako finančne dospieť

Prvá časť prehliadky spočívala v prednáške o bankách, poisťovniach a nebankových spoločnostiach. Žiaci dostali úlohu v podobe testu o všeobecnej finančnej gramotnosti. Za zvládnutie testu návštevníci dostávali darčeky.

V druhej časti prehliadky ôsmaci pozorovali pracovníkov banky. Tí im vysvetľovali ako fungujú určité prístroje napr. na rozoznávanie pravých bankoviek od falošných, čítačku bankoviek (služi na spočítavanie veľkej sumy peňazí) atď. Púšťali prezentáciu z pobočky Slovenskej sporiteľni. Deti mali možnosť opýtať sa pracovníčky na jej pracovné podmienky, a na okolnosti založenia účtu od 15-tich rokov.

Finančná gramotnosť trochu inak

31.3.2015 VIII.A,C

Návšteva Technickej univerzity v Košiciach

Žiaci VIII.C mali možnosť navštíviť Technickú univerzitu v Košiciach. Niektoré veci, ktoré videli na TUKE ich celkovo zaujali, napr. využitie techniky v medicíne – rôzne časti tela sa dajú vyrobiť pomocou 3D tlačiarne. A ak by mal niekto napríklad haváriu, tie časti, ktoré sú poškodené sa dajú implantovať. Dozvedeli sa (alebo aspoň sa snažili) niečo viac a technike v letectve, videli automobily vyrobené žiakmi z univerzity.

Oboznámili sa s tepelnou kamerou a metódami zvarovania kovov a 3D tlačiarňou. Páčili sa im aj 3D okuliare, cez ktoré mohli vidieť virtuálny svet vlastnými očami. Boli tam rôzne druhy robotov, napr. drón (lietajúci), robotické rameno, robotické auto, ktoré sa vedelo samo pohybovať.

Na tejto prehliadke sa dozvedeli veľa nových vecí. Všetko je to vlastne o matike a fyzike čo istotne viedlo deti k tomu, načo sa treba učiť tieto spomínané predmety v škole.

VIII.A,C p.u.č. Plachá , Herczegová , zabezpečil otec z VIII.C pán Ing. Kelemen

TUKE Research Day 2015

Kráľovná Sympatie 2015

Zdroj: https://docs.google.com/forms/d/1yi6DXzwTTN8Kjjcz1881suJ_KhYrshRtPSTypiCe-60/viewform?c=0&w=1

Knižnica pre mládež mesta Košice si v marci zvolila Kráľa detských čitateľov. Stal sa ním ten najúspešnejší čitateľ knižnice, ktorému sa najlepšie podarilo zvládnuť úlohy hodné nového kráľa. Adam Čabrák, zo ZŠ na Krosniasnkej ulici.

Novinkou aktuálneho ročníka súťaže však bolo aj udelenie titulu Kráľ Sympatia, ktorým sa stal jeden z 8 finalistov za svoju obľúbenosť a kladné povahové vlastnosti. Toto ocenenie získala naša žiačka šiesteho ročníka Katarína Simonová so ziskom 2088 hlasov.

Ako si sa o tejto súťaži dozvedela?

O súťaži som dozvedela prostredníctvom pani Karafovej, knihovníčky knižnice Merkúr. Prihlásili sme sa dvaja, z našej triedy aj Mišo Ivanisko. O tejto súťaži som ale počula ešte minulý rok, keď som uvidela oznam v Korzári. Nemohla som sa ale prihlásiť, nakoľko to bola súťaž pre 6. a 7. ročník.

Prečo si sa do tejto súťaže prihlásila?

Keď mám možnosť vždy čítať knihy, je to moja záľuba. Čítať som vedela skôr ako ostatní spolužiaci, už v piatich rokoch. Ak som s rodinou na chate, môj pobyt vonku je občas obmedzený kvôli peľom alebo zlému počasiu, tak čítam a čítam. Ak ma kniha chytí, dokážem čítať aj celé hodiny a knihu prečítať jedným dúškom.

Moja čitateľská vášeň dorástla až do takých rozmerov, že som mala aj narodeninovú oslavu v hore menovanej knižnici, bola to prvá oslava takého druhu v knižnici na Slovensku.

Pri obhajobe prezentácie si mala na výber 2 témy: Som vydavateľka alebo Knižnica mojich snov. Ktorú si si vybrala, prečo?

KNÍŽNICA MOJICH SNOV, rozhodla som sa pre túto tému po debata s rodičmi a aj tak som vždy snívala o knižnici podľa mojich predstáv. Moja vysnívaná knižnica by mala mať čítareň s tuli vakmi (sedacie vaky), nečakalo by sa v rade pri odovzdávaní kníh, ale ten čas by sme strávili v čítárni. Deti veľmi ničia knihy, vytrhávajú stránky a tak sa už nedajú ďalej vypožičiavať, to mi vadí.

Ako dlho si na tom pracovala?

Práca mi zabrala necelé dva týždne, to bol vymedzený termín medzi semifinále a finále.

A pomáhal Ti niekto?

Spolupracovala som s p. Karafovou a aj s rodičmi, ktorí mi boli nápomocní.

Tvoj najobľúbenejší autor je RICK RIORDAN. Prečo?

Fascinujú ma báje, nielen klasické báje, ale hlavne moderne spracované. Túto fantastickosť v jeho knihách vždy nájdem.

Tvoja najobľúbenejšia kniha je PERCY JACKSON. Prečo?

Na túto otázku je ťažko odpovedať, lebo mojich obľúbených kníh je viac. Ale medzi obľúbené patrí aj táto ☺ Je to séria gréckej aj rímskej mytológie, a fakt super.

Na záver, by som sa chcela poďakovať pani učiteľkám informatiky, že zmobilizovali deti a tie mohli z mňa hlasovať. Poďakovať by som sa chcela všetkým, ktorí mi dali hlas. ĎAKUJEM☺

RR

Prečo sa ZŠ Park Angelinum chce stať Zelenou školou?

Téme Zelenej školy pre našu školu ☺

Príležitosť našich žiakov zapojiť sa do procesov zmien v školskej záhrade umožnil program

Zelenej školy, ktorý beží na škole už tretí rok. O tomto programe sme už v našich novinách písali. S blížiacim sa termínom ukončenia tohto programu na škole chce RR venovať pár riadkov.

Premeny školskej záhrady si môžu všetci zúčastníci pozrieť na webovej stránke našej školy – fakt to stojí zato. Na prezentácii krásne vidno ten obrovský kus práce, ktorý naši pedagógovia so žiakmi urobili a aj stále pracujú.

Členovia Kolégia Zelenej školy vypracovali v školskom roku 2014/2015 dotazník pre rodičov žiakov našej školy. Dotazník zisťoval, či rodičia zaregistrovali premeny našej školskej záhrady a relaxačného priestoru za posledné tri roky, aký majú na to názor, čo sa im páči a čo nie.

Tu sú otázky:

1. Viete o školskej záhrade?
2. Boli ste už v našej školskej záhrade?
3. Zúčastnili ste sa na premenách školskej záhrade?
  - materiálne
  - finančne
  - účasťou na brigáde rodičov v októbri a v máji
  - nie
4. Zaregistrovali ste zmenu v školskej záhrade?
5. Čo sa vám páčilo a čo nepáčilo?

Použili sme vzorku **360 dotazníkov** pre rodičov žiakov 1. stupňa a piatych ročníkov. Z ich odpovedí vyplynuli zaujímavé informácie.

1. Iba **4 rodičia** odpovedali, že o našej školskej záhrade **nič nepočuli**
2. Minimálne polovica rodičov v triedach premeny záhrady zaregistrovala
3. Aj rodičia, ktorí ešte nenavštívili našu záhradu, o jej premenách sa od detí či z internetovej stránky školy dozvedeli
4. Najviac, **130 rodičov**, odpovedalo, že **pomohli záhrade finančne**
5. Na 2. mieste bola osobná pomoc záhrade formou účasti **na májových brigádach** - odpovedalo **47 rodičov**
6. Najmenej - **22 rodičov** - odpovedalo, že **pomohlo materiálne**.

Z pozitívnych postrehov rodičov na záhradu sa opakovali ocenenie nášho jazierka, pestovanie bylín, možnosť žiakov podieľať sa na premenách našej záhrady, páčili sa im altánky a veľmi oceňovali celú myšlienku školskej záhrady a participácie detí a rodičov spolu s učiteľmi na nej.

Z negatívnych reakcií to bol hlavne antukový podklad na bežeckej dráhe, štrkový podklad na detskom ihrisku - nevhodné hlavne pre alergikov, rodičia vytýkali, že najmä deti z družiny málo chodia do záhrady alebo dokonca majú zákaz do nej chodiť, rodičia by privítali častejšiu prítomnosť detí v záhrade.

P.uč. Kočíková a p.uč. Vrtíš

PRIMA ZÁHRADA

Školská záhrada je prima,
je na nej veľká drina.

Deti sa tam hrajú
a špekáčiky papajú

Ihrisko tam je,
všetky deti vytešuje.

Niekedy tam sneží
a to všetkých teší

Basketbal tu hráme,
nikdy neprehráme.
Rekordy tam dávame,
všetkých tým dostávame

Antuka je červená
a aj naše kolená

Deti rožky vystrkujú
a učiteľky pokrikujú

Jazierko tam máme,
vždy sa oň staráme
Kvety na jar dorastajú
deti na ne dohliadajú

Petra Filipová, VI.A

Informačná tabuľa pre Zelenú školu na prízemí.

Stop destroying the Earth!

My dear friend,

Come and help us stop environmental problems. The name of our organization is Blue planet. We are trying to reduce bad influences such as drought, pollution and deforestation. The worst thing about destroying our planet is that some people do it themselves. Maybe you are one of them. So read carefully and be honest with yourself, if you do at least one of things bellow you are helping the Earth. Recycling is really important. By recycling we will not deplete our sources so quickly. It is renewal of old things, for example paper. Paper is made of wood which leads us to a big problem-deforestation. If we want to decrease number of trees which are cut down every day we must not waste paper. We should also buy just books, exercise books, textbooks, etc. made from recycled paper. Greenhouse gases are also part of this. A lot of carbon dioxide is released into the atmosphere and it causes global warming. Global warming can cause melting of ice caps and then some land and isles could easily disappear. Donate us and try to reduce your cause on all of these things.

Thank you and goodbye,

Your one and only Blue planet

Dear people

On behalf of entire organization Forest's saviors, I want to tell you about one of the biggest problem, which is happening. **We throw rubbish in forests.** People became too lazy. Be honest to yourself. How many of you have thrown the rubbish in forest? Camping, barbecue or even through cover of some trees when you are cycling the forest. You throw away chocolate bar, tin from energy drink, PET bottle and don't throw other things, because we want to put the rubbish into your bags or pockets and then throw them into container. It's much easier to throw the rubbish on the ground. But that must be changed.

many of
rubbish
in
or even
through
cover of
some
and
don't
your
throw
much
on the

How long stretches in nature?

1. Adam's apple from an apple covers several weeks
2. Newspapers and magazines to be spaced out over several months
3. Chewing gum decompose five years
4. Cigarette butts decompose in 3 months - 2 years
5. Tissues decompose three months
6. Engine oil extends from 10 to 100 years
7. Aluminum cans extend about 20-100 years
8. Battery decompose 200-500 years
9. Rubber tire of car covers 265 years
10. PET bottles, plastic bags decompose around 500 years
11. Polystyrene covers 1000 years
12. Phone cards covers up to 1000 years
13. Glass covers 4000 years

Our whole organization asks you to change things to better. How can you do that?

1. Don't throw anymore rubbish –**NEVER**
2. Separate
3. Come help us and collect the rubbish, which is in forests

Every Wednesday- Wednesday-Saturday our organization go to as much forests as possible and we collect rubbish there. But even when our organization isn't in your country you can go out and collect rubbish. Sometimes people look weird at you but they simply don't realize you are helping nature, forests, trees and them.

Pastirčáková, VIII.A

ZOO kútik

V tomto jarnom čísle si povieme o vcelku netradičnom domácom miláčikovi. Je ním *Achatina Retikulata* (africký slimák), ktorú nemôžeme porovnávať s bežnými záhradnými slimákmi. Líši sa už len váhou ktorej priemer je až 750g!

Prekvapivá farba ulity nemusí byť len mramorová, ale aj biela, veľmi tmavá alebo oranžová. Na rozdiel od nohy, ktorá je pestrejšia a v niektorých prípadoch modrá, biela či fialová. Napriek tomu, že je to slimák sa v Afrike hromadne odchyťava a chová sa v domácnostiach ale aj na farmách. Ich obľúbenosť stúpa vďaka ich nenáročnosti na chov. Kŕmiť ich môžete prakticky čímkoľvek okrem soli, citrusov a paradajok (nezistila som prečo, ale skúsiť to nechcem☺). Sú obojpohlavné ako všetky slimáky avšak musia sa páriť. Za ich 13-20 rokov života môžu mať až 800 vajíčok. V zimnom období môžeme spozorovať, že sa slimáky správajú menej aktívne. Jednou z príčin môže byť aj to, že im je zima.

Je jasné, že keď na slimáka zavoláte, tak určite nepríde. Nie ja to len nedostatkom inteligencie, ale aj preto, že slimáky sú hluché, čiastočne slepé a reagujú iba na otrasy. Pokiaľ ste rozhodnutí, že si jedného slimáka kúpite, musíte mu v prvom rade zaobstarať plastový terabox, na ktorého dno musíte nasypať 5-12cm (záleží na veľkosti slimáka) vrstvu kokosového substrátu. V kletke by mal mať slimák aj sépiovú kosť a misku s vodou, aby sa mal kde zvlhčovať. Alebo ich môžete zvlhčovať aj vy (s postrekovačom naplneným vodou).

Alena Kučerová, Žužu Madarasová

Reportáž Žiackej rady ZŠPA

Pozorovanie konzumácie stravy a množstve odpadu v školskej jedálni

19. februára ŽR pozorovala konzumáciu stravy a množstvo odpadu v ŠJ. Zistili, že 50% stravníkov, čiže **280 žiakov nezjedlo polievku** alebo si ju vôbec nezobralo. Iba 40% stravníkov, čiže **220 žiakov zjedlo celú dávku polievky** a zvyšní žiaci z nej zjedli polovicu. Viac ako 50% stravníkov, čiže **290 žiakov zjedlo hlavné jedlo**, 21% čiže **120 žiakov nezjedlo celé hlavné jedlo** a 26% stravníkov čo je **150 žiakov zjedlo z hlavného jedla polovicu**. Šalát, ktorý bol v tento deň podávaný, zjedlo menej ako 50% stravníkov, čiže 280 žiakov. Z toho 13% (65 žiakov) zjedlo polovicu šalátu a 20% (100 žiakov) si šalát vôbec nezobralo.

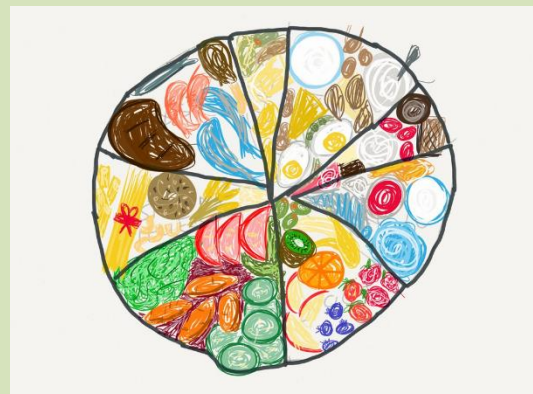
Napriek týmto zisteniam, obed chutil viac ako polovici žiakov. Názor ŽR ale možno aj väčšiny ľudí je, že ak niekto nechce jesť polievku alebo iné jedlo, nech si vôbec neberie stravu, akoby sa malo potom všetko vyhodiť. Keď nechodia žiaci na obedy pravidelne alebo im v ŠJ nechudí, ŽR je toho názoru, že by sa mali z obedov odhlásiť, aby sa zbytočne nevyhadzovali peniaze. V mnohých prípadoch si rodičia myslia, že zabezpečili svojim deťom stravu, ale oni ho v skutočnosti nezjedia. Je to zbytočná strata financií.

V ŠJ je každý deň asi 110 litrov odpadu. Keď to ŽR prepočítala na eurá, je to 370€ finančného odpadu denne. Za týždeň sa len v ŠJ vyhodí 1850€.

Ďalej Vás ŽR chce aj touto formou poprosiť, aby sme sa počas obeda správali slušne a rozprávali sa tichšie, pretože je tam počas obeda neznesiteľný hluk. Nad týmito vecami by sme sa mali zamyslieť a zmeniť to.

Ďakujeme

Natália Ivanisková, VIII.A, Predsedníčka ŽR

INTERVIEW s Mgr. Zuzanou Novákovou, PhD.

ktorá pracuje na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika, Filozofická fakulta, Katedra pedagogiky a špecializuje sa na výchovu k zdraviu, zdravotnú gramotnosť ako výsledok školskej výchovy k zdraviu.

1. Aké je vyučovanie vo fínskej škole? (budem namiesto slova vyučovanie používať slovo vzdelanie, vzdelávanie)

Vzdelávanie vo Fínsku je iné. Popísať to, aké je by bolo veľmi rozsiahle. Preto spomeniem len niektoré odlišnosti.

Je zadarmo. Všetky fínske deti majú počas ZŠ (základná škola) a SŠ (stredná škola) pomôcky, stravovanie a dochádzanie do školy (ak je to viac ako určený limit) zadarmo. To považujú Fíni za spôsob demokracie. Zaujímavé však?

Nie je založené na známkovaní a porovnávaní výsledkov žiakov medzi sebou. Prvé testovanie žiakov prebieha až na SŠ. Fínski žiaci sú vedení k tomu, aby sa dokázali porovnávať len sami so sebou v čase. Napríklad aký pokrok urobili od začiatku školského roka. Znamky nie sú učiteľom vyhlasované verejne v rámci triedy, ale sú konzultované individuálne so žiakom. Deti tak medzi sebou nesúperia a ich motiváciou nie je byť najlepší v triede, ale ak je lepší od seba za nejaký čas.

Je založené na dôvere. Vzdelávanie má vo Fínsku veľký význam pre samotných žiakov, rodičov ale aj pre spoločnosť ako takú. Fíni totiž vnímajú všetkých žiakov ako budúcu generáciu štátu a tak k nim aj pristupujú, ako k budúcim občanom ☺. Chcú, aby po ukončení SŠ a VŠ (vysokej školy) obstáli v konkurencii na medzinárodnej úrovni. Rovnako aj učitelia sú považovaní za odborníkov, expertov. Dostať sa na pedagogické školy, ale najmä ukončiť ich je naozaj veľmi náročné. V celom školskom systéme si môžu žiaci, rodičia, učitelia, riaditelia, minister vzdelávania navzájom dôverovať, že každý sa snaží robiť vždy všetko tak ako najlepšie vie. Rodičia napríklad väčšinou nekontrolujú svojim deťom úlohy. Nemusia, pretože oni si ich urobia. Rovnako ani učitelia nemusia kontrolovať žiakom úlohy. Fínske deti vedia, že to robia pre svoju budúcnosť. Riaditelia a ani rodičia nemusia kontrolovať prácu učiteľov. Vedia, že každý robí svoju prácu zodpovedne a kvalifikovane. Vo Fínsku neexistuje

niečo také ako u nás – Štátna školská inšpekcia. Sú presvedčení, že to jednoducho nepotrebujú.

2. Vyučuje sa v národnom jazyku alebo v angličtine?

Primárne sa vyučuje v materinskom – fínskom jazyku. Majú však aj triedy alebo celé školy, ktoré sú jazykovo zamerané a vtedy sa učí podľa jazyka zamerania školy. Majú však aj triedy, do ktorých chodia žiaci, ktorí sa so svojimi rodinami prisťahovali do Fínska a ešte neovládajú fínsky jazyk. V takýchto triedach sa učí väčšinou po anglicky.

3. Aké dlhé je vyučovanie?

Vyučovanie je založené na klasických 45 minútach. Niektoré školy alebo len niektorí vyučujúci v rámci škôl však môžu svoje predmety vyučovať v dvojhodinovke, teda 90 minút. Počet hodín však ostáva ten istý, len majú napríklad daný predmet v dvojhodinovke len polrok nie po celý rok. Samotní učitelia aj žiaci si to veľmi chvália, pretože nemusia byť pod tlakom času a za 90 minút učiteľ efektívnejšie dokáže vysvetliť látku.

Myslím si, že za zmienku určite stojí aj dĺžka prestávky po vyučovacej hodine ☺. Po vyučovacej hodine majú žiaci stále 15 minútovú prestávku. Po každej jednej! Najmä deti na ZŠ trávajú tieto prestávky na školskom dvore, skoro v každom počasí. Fíni totiž hovoria: „*Neexistuje zlé počasie, len nevhodné oblečenie*“ ☺ Preto môžeme deti vidieť aj keď je vonku -15°C alebo mierne prší ako sa hojdajú, šmýkajú, naháňajú, hrajú rôzne hry. N zvukové znamenie sa ponáhľajú k triede, kde majú pre svoju triedu svoje vešiačiky na vetrovky a miesto na topánky. Potom na hodine už len vidno deti s ružovými lícami, ktoré si vybrali energiu počas prestávky a môžu sa s okysličenou hlavou sústrediť na učivo.

4. Kedy sa škola začína?

Škola začína normálne ráno o 08:00. Zvyčajne deti končia okolo 14:00- 15:00 v škole. Potom ešte môžu mať tiež školský klub alebo väčšinou majú nejaké záujmové krúžky mimo školy – šport alebo nejakú umeleckú činnosť (hra na hudobný nástroj, maľovanie, tanec atď.)

Deti väčšinou idú do školy sami, dokonca už aj tie, ktoré sú na prvom stupni. Keďže rodičia väčšinou nerozmýšľajú, do ktorej školy dajú svoje deti (sú presvedčení, že v každej škole dieťa dostane rovnako kvalitné vzdelanie), deti tak väčšinou chodia do školy spádovej oblasti, teda blízko svojho domova.

5. Aké sú hlavné predmety?

Vo fínskom systéme môžeme vidieť, že sú vytvorené dve rovnocenné skupiny – „vedomostné predmety“ (matematika, fínsky jazyk, cudzí jazyk, biológia ... atď.) a potom umenie – (výtvarná výchova, hudobná výchova, pracovné vyučovanie atď.). Musím zdôrazniť, že slovo rovnocenné naozaj znamená, že predmety v týchto oblastiach sa považujú za rovnocenné. Učitelia tomu pripisujú rovnakú váhu a umelecké výtvary žiakov priamo využívajú pri vyučovaní matematiky, biológie, slovenčiny, cudzích jazykov. Tým sa kladie veľký dôraz na tvorivosť žiakov a keďže obidve skupiny predmetov sú vnímané ako rovnocenné asi 45% žiakov sa hlási po ZŠ na odborné stredné školy a 50% žiakov na gymnáziá. Žiaci totiž v rámci takto nastaveného systému majú možnosť zistiť, kde ich to viac ťahá.

6. Aké sú najzaujímavejšie predmety?

Mne osobne sa najviac zaujímavé zdalo to, čo u nás na Slovensko v takej miere nemáme a to boli práve tie spôsoby využívania tvorivej (umeleckej) činnosti v rámci bežných vedomostných predmetov. Napríklad matematické spôsoby vytvárania čísla 10 pomocou súčtu čísel 0 - 10 si deti priamo na matematike kreslili do bruška húsenice, ktorá mala mimochodom veľký úsmev. A tak mal každý svoju húsenicu, ktorá niesla matematický obsah. Všetci žiaci čo končia ZŠ vedia obsluhovať šijací stroj, utkať koberec, uštrikovať ponožky atď. Teda veľký dôraz sa kladie na zručnosť žiakov, na ich tvorivosť a tým aj technické myslenie. To si myslím, že u nás na Slovensku dosť chýba a určite by sa naši žiaci takýmto predmetom potešili.

7. Ako tam vyzerá telesná výchova?

Telesná výchova vyzerá veľmi podobne ako u nás a deti by si žiadnych okolností nenechali ujsť túto hodinu. Keďže celkovo Fíni sú veľmi športovo založení, teda aj vo voľnom čase rodiny veľa spolu športujú je zaujímavé

pozorovať svalnaté detské postavy. Naozaj nezvyčajné. Navyše, bežná telesná výchova ako samostatný predmet je každým dňom doplnená aj o celú hodinu aktívneho pohybu na vzduchu počas prestávok, ktoré trvajú 15 minút. To už je čo povedať ☺

8. Aké je stravovanie v škole?

V prvom rade opäť zdravé. Pred vstupom do jedálne sú hneď pri dverách umývadla, „mašina“ na mydlo a uterák. Žiaci keď čakajú v rade na obed tak okolo týchto „hygienických staníc“ prechádzajú a neváhajú si umyť ruky pred jedlom. Ďalším výnimočným prvkom je, že žiaci idú k pultu s jedlom a naberajú si jedlo sami. Okrem vareného jedla je súčasťou obedu aj vždy čerstvá zelenina a ovocie – nastrúhaná kapusta, mrkva, repa, hrášok, mrkva, čierne ríbezle, jablko atď., chlebový bufet s rastlinnými maslami a mlieko – sladké a kyslé. Každý Fín je zvyknutý na obed vypiť pohár mlieka, to bolo vidno aj v univerzitnej jedálni, kde všetci dospelí išli k stolu s mliekom ☺ Keďže vo Fínsku je niekoľko mesiacov v zime len veľmi krátky deň (napríklad len 4 hodiny), tak ich mlieko je obohatené aj o vitamín D. Vitamín D sa totiž tvorí za denného svetla, najmä pri pobyte na slnku a takto si zabezpečujú, aby ho mali dostatok po celý rok. Obеды sa začínajú vydávať už okolo 11:00 postupne po ročníkoch a okrem obeda majú deti ešte olovrant. Ide najmä o celozrnné pečivo so zeleninou a syrom alebo nejakým mäsom. To najlepšie na koniec. Všetky deti vo Fínsku majú počas ZŠ a SŠ obеды a olovranty zadarmo ☺

9. Je výučba náročná?

Ťažko odpovedať na túto otázku, pretože čo môže byť náročne pre jedného, nemusí byť pre iného. Vo Fínsku však usilujú o to, aby aj tí najslabší dosiahli čo najlepšie výkony. Nie je vôbec hanbou, ak žiak potrebuje navyše nejaké hodiny, či už z čítania alebo matematiky, ktoré mu poskytne špeciálny učiteľ na to určený. U nás sú to napríklad asistenti. Títo asistenti chodia aj na také hodiny ako výtvarná výchova, kde si niektorých žiakov, ktorí to potrebujú zoberú nabok a spolu ešte precvičia čítanie, alebo písanie alebo matematiku (10-15 minút).

Potom sa žiak plynule vráti k tomu, čo robil predtým. Takto niektorí žiaci získavajú navyše čas, ktorí potrebujú pre svoje tempo

10. Dokázali by sa slovenské deti prispôbiť výučbe vo Fínsku?

Myslím si, že určite áno. Aby však tento popísaný školský systém u nás mohol fungovať, muselo by byť okrem veľa iného splnené jedno – systém založený na dôvere. Aby učitelia mohli dôverovať žiakom a ich rodičom, ale aj žiaci a ich rodičia učiteľom.

Rozhovor o svetluškách

(svietivkách či svätojánskych muškách,
anglicky fireflies)

Zdroj: <https://www.google.sk>

Otázky kládla Zuzana Madarasová zo ZŠ Park Angelinum v Košiciach (ZM) a odpovedal **Andrej Mock** z Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach (AM)

ZM: Aké sú svetlušky veľké?

AM: Svetlušky patria k stredne veľkému či menšiemu hmyzu, dosahujú asi 0,5-2 cm. Skúsme ich krátko predstaviť. Sú to podlhovasté chrobáky (aj keď v mnohých jazykoch sa volajú „mušky“), nenápadne zafarbené (čierne či hnedé). Larvy sa živia dravo, dospelé chrobáky buď neprijímajú potravu (napr.

naše 3 druhy) alebo sú tiež dravé. Naše druhy sa špecializujú na malé slimáky. Tieto chrobáky tvoria osobitú čeľaď Lampyridae (svetluškovité). Rozšírené sú v teplejších až tropických oblastiach po celom svete, celkovo je známych asi 2000 druhov.

ZM: Majú nejaké špeciálne časti tela?

AM: Snáď plochý štít, pokrývajúci a chrániaci hlavu, ktorá smeruje dolu, podobne ako pri šváboch. Na rozdiel od nich sa ale zemi pohybujú pomaly. Samičky často nemajú krídla a stavbou sa podobajú na larvy, čo je pri chrobákoch zvláštnosť

AM: Určite, je ich mnoho. Napr. svetlušky vedia stopovať svoju korisť – drobné ulitníky pomocou slizovej dráhy, ktorá po nich zostáva. Ale späť k svieteniu. Po vyrušení dokážu svetlo rýchlo vypnúť a potom zas rýchlo zapnúť. Zapínanie a vypínanie spúšťa nervová sústava. A úplne úžasná je stavba svetlometu: obsahuje vrstvu chitínu, ktorý je priehľadný a tvorí akýsi sklený kryt reflektora, pod ním sú bunky (fotocyty), v ktorých prebieha reakcia sprevádzaná uvoľnením energie v podobe svetla (teda čosi ako naše žiarovky či diódy) a pod tým je vrstva buniek, ktorá obsahuje drobné kryštálky, odrážajúce svetlo smerom von z tela. Teda dokonalá mikroskopická podoba našich lúčiarov či reflektorov. Navyše, takmer všetka energia sa minie na svetlo, bez strát v podobe tepla.

ZM: Kde žijú / migrujú?

AM: Žijú hlavne v pôde, opadanom lístí a práchnivom dreve, teda tam, kde je stále pomerne vlhko, žije tam dosť malých živočíchov (potrava) a je tam stále prítomie. Životný cyklus našich druhov svetlušiek trvá asi rok. V lete sa z vajíčok vyliahnú larvy, ktoré sa niekoľkokrát počas rastu „zvlečú“ – vymenia si telesný obal (kutikulu). V štádiu larvy aj prezimujú, na jar sa zakuklia a koncom jari sa z kukly „liahnú“ dospelé chrobáky (imága). Nastáva obdobie rozmnožovania, u nás často nápadné okolo sviatku sv. Jána (24. jún). Na zemi sú pomerne pomalé, na korisť striehnu alebo ju k sebe lákajú. V dospelosti zástupcovia mnohých druhov vedia lietať, ale na väčšie vzdialenosti nemigrujú. Vedú sa ale zhromažďovať na jedno miesto, napr. samičky niektorých pralesných tropických svietiviek sa zlietnu zo širšieho okolia na vhodný strom, ktorý „vysvietia“ a na diaľku oznamujú takto samičkám: tu sme a nedočkavo na vás čakáme.

ZM: Prečo vôbec svietia?

AM: To je dobrá otázka! Čo je to za plytvanie energiou? Čo je to za výstrelok? Bádatelia si kedysi mysleli, že tieto drobné tvory, aktívne hlavne v noci, si potrebujú svietiť na cestu, podobne ako my. Ale nie je to tak. Svietivky svietia, aby prilákali potravu alebo naopak odstrašili prípadného dravca. Svietenie často kombinujú s produkciou odpudzujúcich chemikálií. Keď sa nejaký neskúsený dravec zaujatý svetlom priblíži, dostane lekciu o nechutnosti larvy svetlušky a pre budúcnosť si to zapamätá: toto svetielko patrí k nechutnému tvorovi. V dospelosti svietia preto, aby sa vzájomne našli samčeka so samičkami. Sú to súmravné až nočné živočíchy. Cez deň oddychujú a večer vyrážajú – nie ale do ulíc vysvietených neónovými reklamami ale do prírody plnej rozsvietených kamarátov. Samička našich druhov nelietajú, intenzívne svietia na zemi (majú viac svietiacich orgánov) a lákajú samčekov. Svietiace orgány majú na spodnej strane bruška, ktoré vytočia nahor ponad hlavu a zapália „maják“. Samička si vyberajú „dámy svojho srdca“, je to teda taká pánska volenka. U niektorých exotických druhov je to i naopak. Často žije spolu mnoho druhov svetlušiek, preto je dôležité, aby ich signály boli špecifické, aby sa neomylné rozpoznali. O princípe tvorby svetla živými organizmami (bioluminiscencii) si povieme viac pri inej otázke. Tam pochopíme, aký mohol byť pôvodný účel svietenia, ktorý poznáme aj u mikroskopických baktérií.

ZM: Prečo svietia na žlté?

AM: Svetlušky produkujú svetlo rôznej vlnovej dĺžky. My to vnímame ako rôzne farby. Pri svetluškách je známa celá škála od modro-zelenej cez žltkastú až po červenú. Ich zrkové orgány zachytia podobné rozpätie vlnových dĺžok, ako naše oči.

ZM: Prečo iné organizmy svietia na modro? Aký je v tom rozdiel?

To je zaujímavá otázka. Naozaj sa zistilo, že na niektoré živočíchy stačí zasvietiť ultrafialovým svetlom a „svietia“ na modro. Úplne typické sú škorpióny, ktoré sa pomocou UV baterky dajú vďaka tomu aj vyhľadať v prírode. Menej často sa s tým stretáme aj u iných živočov. Význam tejto reakcie sa študuje až v posledných rokoch. Vieme, že takéto živočíchy sústredujú v svojej pokožke alebo jej obale (kutikule) zlúčeniny, ktoré odrážajú UV žiarenie. Pravdepodobne sa takto chránia pred jeho škodlivými účinkami. Nedá sa vylúčiť aj ich vizuálna komunikácia v oblasti UV svetla.

ZM: Nie je svietiaci roztok pre človeka jedovatý?

To neviem. Ale je také základné pravidlo: príliš nápadné živočíchy ale i huby bývajú jedovaté. Nápadnosť je často výstrahou. Znamená: varujem Ťa už na diaľku, so mnou si nezahrávaj. Zvlášť pri takýchto pomalých živočíchoch, ako sú svetlušky, možno očakávať jed alebo odpudzujúcu páchnucu látku (repellent). To ale nemusí súvisieť so „svietiacim roztokom“, zvyčajne ho produkujú rôzne žľazy.

ZM: Mohla by som svietelkovať napr. aj ja?

Otázku by sme mohli postaviť inak: ako funguje výroba svetla pri živých organizmoch? Základom svietenia organizmov (nazýva sa to bioluminiscencia) je produkcia viditeľného svetla. Je to tzv. studené svetlo a vzniká pri chemickej reakcii veľmi zložitej bielkoviny – luciferínu (čo doslova znamená „nesúcej svetlo“) a kyslíka. Luciferín po dodaní energie (napr. nahriatí) uvoľní z molekuly vodík, ktorý zreaguje s kyslíkom a vznikne voda a taktiež luciferín sa spojí s kyslíkom a vznikne jeho okysličená podoba. Ešte tu musí byť prítomný jeden špecifický enzým, luciferináza. Ak sa má reťazová reakcia ukončiť, stačí uzavrieť prívod kyslíka alebo energie (napr. ochladením). Svetlušky si do svojich svetlometov privádzajú kyslík z povrchu tela vo vzduchu cez tenké rúrky – vzdušnice. Prietok regulujú napĺňaním rúrok telovou tekutinou (nemajú krv ale hemolymfu), ktorá bráni vzduchu prechádzať rúrkou.

Celkom na záver chcem dodať, že tieto odpovede sú len malou časťou poznatkov o svietiacich organizmoch, ktoré už máme a ešte oveľa viac o živote týchto obdivuhodných tvoroch stále nevieme.

ŽUŽU

ZBER PAPIERA šk. rok 2014/2015

PORADIE TRIED

1. L	463 kg	1.	2.L	2 013 kg
1.M	1 371 kg	2.	1.M	1 371 kg
1.V	497 kg	3.	2.T	1 185 kg
1.Z	663 kg	4.	4.B	1 042 kg
		5.	3.S	1 003 kg
2.L	2 013 kg	6.	4.S	748 kg
2.S	366 kg	7.	4.M	728 kg
2.T	1 185 kg	8.	3.V	686 kg
		9.	1.Z	663 kg
3.M	287 kg	10.	3.P	653 kg
3.P	653 kg	11.	4.V	616 kg
3.S	1 003 kg	12.	1.V	497 kg
3.V	686 kg	13.	1.L	463 kg
		14.	2.S	366 kg
4.B	1 042 kg	15.	3.M	287 kg
4.M	728 kg			
4.S	748 kg			
4.V	616 kg			

SPOLU: 12 321 kg roč. 1. – 4.

5.A	3 408 kg	1.	5.A	3 408 kg
5.B	1 236 kg	2.	7.B	1 543 kg
5.C	441 kg	3.	6.C	1 485 kg
5.D	666 kg	4.	5.B	1 236 kg
		5.	8.C	1 149 kg
6.A	534 kg	6.	5.D	666 kg
6.B	621 kg	7.	6.B	621 kg
6.C	1 485 kg	8.	6.A	534 kg
		9.	5.C	441 kg
7.A	211 kg	10.	8.B	430 kg
7.B	1 543 kg	11.	7.C	328 kg
7.C	328 kg	12.	9.A	251 kg
		13.	7.A	211 kg
8.A	49 kg	14.	8.A	49 kg
8.B	430 kg	15.	9.B	11 kg
8.C	1 149 kg			
9.A	251 kg			
9.B	11 kg			

SPOLU: 12 363 kg roč. 5. – 9.

SPOLU: 24 684 kg ZŠ roč. 1. – 9.

NAŠA TVORBA

Takúto
prekrásnu
dievčinu
vytvorili naše
deti v ŠKD.

Každú časť
vytvorila iná
trieda
a výsledný
efekt dala
dohromady p.
uč. Simonová.

Krásne ☺

Makety sopiek aj s následnou explóziou si pripravili naši piataci pod vedením p. uč. Semaničovej

III.P skúmala ako funguje ľudské telo na hodinách prírodovedy ☺

Abstraktné umenie deti prvého stupňa?

Veľkonočné kuriatka ☺

ŠPORT

Majstrovstvá v ŠK v stolnom tenise 5-6.ročník

1. Kentoš Šimon 5.A
2. Troja Matej 6.B
3. Hronský Damian

Ťahanie lana 7-9 ročník finále

1. Hricko Tomáš 9.B
2. Balčík Martin 8.B
3. Choreň 7.C

Ťahanie lana 5-6 ročník finále

1. Vaňa Viktor 6.A
2. Rusinko Ivo 5.D
3. Bernár Silvin 5.A

Stolní tenis 7-9 ročník

1. Volaský Peter 8.C
2. Fröhlich Simon 7.B
3. Bušša Roland 9.B

Beh na 60 m 5-6 ročník

1. Krajčír 6.A 10,09 sekúnd
2. Senčár 6.A 10,10 sekúnd
3. Merkovský 6.A 10,4 sekúnd

Tento turnaj sa uskutočnil medzi triedami tretieho a štvrtého ročníka.

1. Miesto IV.B
2. Miesto IV.V
3. Miesto III.S

Gratulujeme 😊

Naši slávni super futbalisti 😊

Chlapci

do toho!!!

Viki Vanátova zo IV.S vyhrala 1.miesto

Viete v čom?

V chytaní rýb 😊 a to ako jediná z dievčat.

Gratulujeme 😊

V T I P Y A Z Á B A V A

1. Po hranici beží vojak s bielou zástavou v ruke a kričí :
Mier, mier ... A ostreľovač z druhej strany hranice kričí:
Však mierim len sa toľko nehýb...

2. Pýta sa syn matky:
-Mama vieš, koľko zubnej pasty je v jednej tube?
-Nemám ani tušenie Janko.“
-Ale ja to viem! Od televízora až ku gauču!“

3. Malý Janko drevo kácal,
Porezal sa, vykrvácal.

Darmo zvierá pästičky
nemá krvne doštičky

4. Krtko hľadá v zemi mušky,
ale míny boli všade

Krtko hrýzol do rozbušky,
a už lieta po záhrade

5. Na traktore sedí ujo preháňa
sa rezko zrazu sa mu volant strhol
do kríkov ho plesklo.

Zdroj: Funny sk,vtipy.sk

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

1. Veľmi krásna
2. Oslavujeme ho 8. 3.
3. Učia sa v škole
4. Nenajedený
5. Dieťa zvierat
6. Biela studená prikrývka
7. 1. deň v týždni
8. Boh Slnka
9. Farba púpavy
10. Hudobníci
11. Čistíme si ňou zuby
12. Dolné končatiny
13. Pes má rád
14. 1. mesiac v roku

Križovku pripravili Tícia Miháková a Simona Gécziová, 6. A

S	B	V	E	H	T	J
F	E	L	D	E	K	A
K	N	K	A	V	O	N
N	D	E	H	I	K	O
N	O	Š	L	E	C	V
H	V	U	Y	R	I	I
A	Á	D	J	A	H	C

FELDEK, DAHL, HEVIER,
BENDOVA, HICKOK, DUŠEK,
JANOVIC

M	Á	B	O	Ž	R	J	E	L	B
N	L	A	P	I	E	M	I	Č	A
I	O	Z	A	H	P	I	Ä	K	A
R	E	A	M	Ľ	I	A	Š	T	Z
A	P	L	A	A	K	Ů	Y	V	A
M	O	K	J	U	D	M	Ě	B	B
Z	D	A	O	A	I	V	L	A	Š
O	B	D	R	J	H	O	R	E	C
R	E	X	Á	I	L	I	N	K	Y
M	Ľ	N	A	C	H	U	R	E	Ž

MEDOVKA, PALMAJORÁN, TYMIJÁN, ŠALVIA, NĀTA,
REPĀK, PODBĚĀ, ŽIHĀVĀ, ROZMARĀN, BAZĀLKA
ŽERUCHA, HOREC, ALOE, DUŠKA